

Putem telemetrijske ogrlice Martinovo kretanje prati se svakodnevno

Martinov »hotel« – turistička atrakcija

Budući da je Martin gotovo četiri puna mjeseca boravio u vrlo zanimljivoj nastambi koju svakako možemo nazvati i hotel za risove (uostalom, toliko su ga dobro hranili da je morao i na dijetu!), u NP-u Risnjak ističu kako bi voljeli i dalje raditi na sličnim projektima pa pronade li se opet u Hrvatskoj ili susjednim zemljama kakvo mladunče risa ili vuka, »hotel« ga spremno čeka! U međuvremenu, dok ne bude u njemu gostiju, NP Risnjak Martinov će »hotel« uključiti u priču za posjetitelje ovih prostora, posebno za djecu koja će moći čuti priču o tome kako je Martin odgojen i vidjeti postor gdje se to događalo.

Dragan Turk, Miroslav Janeš, Nedjeljko Štimac i Miljenko Gašparac pred izlazom iz »hotela« u kojem je Martin prošao prilagodavanje na život u prirodi

PUTEŠESTVLJE RISA MARTINA Prati se kretanje mlade zvijeri nakon puštanja u prirodu

Spašeni ris u potpunosti prigrlio divljinu i ona njega

Djelatnici NP-a »Risnjak« medijima su predstavili zanimljivu priču o spašavanju mladunčeta risa u šumi kraj Bribira te o njegovom četveromjesečnom boravku u specijalnoj nastambi u dubini NP-a i pripremama za povratak u prirodu te, konačno, o njegovom sadašnjem kretanju sve do – Ljubljane!

Marinko KRMPOTIĆ

CRNI LUG » Nakon što mu je život spašen u Hrvatskoj (Bribir) te nakon što mu se u Hrvatskoj (NP »Risnjak«) i pomoglo da odraste do prave samostalnosti, primorsko-goranski ris Martin »odlučio« je promijeniti državljanstvo i posljednjih je nekoliko tjedana pravi – Slovenac! Konkretnije, nakon što je dobro upoznao šume Gorskog kotara, Martin je prije nekoliko tjedana krenuo preko Prezida u susjednu »deželu« gdje – svjedoči to njegova telemetrijska ogrlica zahvaljujući kojoj se prati njegovo kretanje – upoznaje to područje, pri čemu se kreće sve do Ljubljane! »Možda se vrati s kakvom Slovenkom«, kažu nam u Nacionalnom parku »Risnjak« gdje su jučer medijima predstavili zanimljivu i nesvakidašnju priču o Martinovom »odgoju« u zaista posebnim uvjetima. Sve je, kaže direktor NP-a

»Risnjak« Miljenko Gašparac, počelo nedugo nakon što je u šumi kraj Bribira jedan lovac pronašao napušteno mladunče risa.

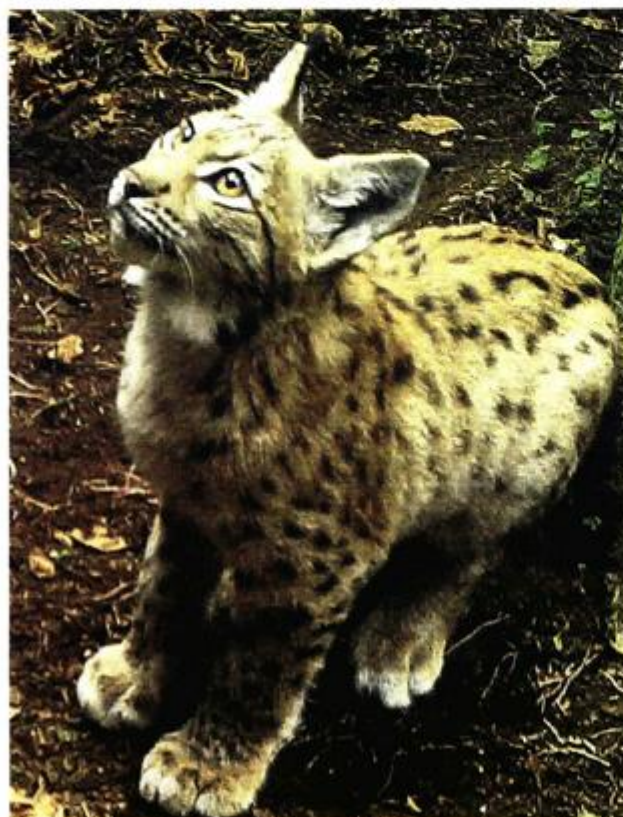
Uspjesi rijetki

– Da ga taj lovac nije pronašao, mladunac bi zasigurno uginuo ili stradao od neke životinje ili čovjeka. Ubrzo je prebačen u zagrebački Zoološki vrt gdje mu je tijekom tri mjeseca pružena prva pomoć i njega, nakon čega je odlučeno da ga se treba vratiti u divljinu i tamo mu omogućiti prilagodavanje na život u prirodi. Izbor je pao na nas u Nacionalnom parku »Risnjak«, mi smo to prihvatili, formirali tim koji će brinuti o Martinu i pokušati ga osposobiti za život u prirodi.

Nakon gotovo četiri mjeseca brige o njemu, odlučili smo početkom ove godine pustiti ga u prirodu nadajući se da će preživjeti i uklopiti se, a naša su nadanja bila opravdana jer se Martin, sudeći po praćenju njegova kretanja, već ponaša poput pravog risa, što znači da smo mu ne samo spasili život, već ga i osposobili za život u prirodi. Štoviše, ovo je prvo uspješno tzv. ispuštanje risa u prirodi kad je riječ o Hrvatskoj, a takvi uspješni slučajevi vrlo su rijetki i u Europi – govori Gašparac, dodajući da zasluge pripadaju svima koji su bili uključeni u projekt.

Težio je 1,80 kg!

Jedan od njih svakako je i stručni voditelj Dragan Turk

Već u »hotelu« Martin je učio loviti

Interventni tim NP-a »Risnjak« uz uspavanog Martina pred puštanje u divljinu

koji nam govori kako je Martin pronađen 12. srpnja nedaleko od Bribira, težio je 1,80 kg, a starost mu se procijenila na dva do dva i pol mjeseca.

– Nakon gotovo tromjesečnog oporavka u zagrebačkom ZOO-u, Martin je 4. listopada prebačen na naše područje. Već prije toga mi smo duboko u šumi uredili jednu posebnu nastambu od 35 kvadrata u koju sa strane nije bilo moguće ući, a on je u njoj imao sve uvjete kakve ris ima u svom okruženju kako bi se polako prilagođavao prirodnom načinu života. Kontrolirano smo ga hranili i vodili brigu o njemu sve do 29. siječnja, kad je u dogovoru sa stručnjacima odlučeno da ga se pusti na slobodu. Zanimljivo je da prva dva-tri dana, iako je mogao izaći, nije želio van. Ipak, na kraju je želja za slobodom prevagnula i krenuo je u šumu – govori Turk, ističući marljiv rad Nedjeljka Štimca i Miroslava Janeša, čuvara prirode u NP-u »Risnjak«, koji su se svaki dan gotovo puna četiri mjeseca brinuli o tome da Martin uvijek ima hrane.

Nedjeljku Štimcu to nije prvi predator kojeg je odgojio. Davne 1987. godine sudjelovao je u projektu spašavanja, prehranjivanja i puštanja u divljinu pet medvjeda, a sad je na red došao ris. Još samo nedostaje vuk pa Nedjeljko može reći da je »na noge« podigao sve tri velike europske zvijeri! S Martinom, kaže Nedjeljko, nije bilo teško, ali su morali jako paziti.

» Martin se već ponaša poput pravog risa, što znači da smo mu ne samo spasili život, već ga i osposobili za život u prirodi. Štoviše, u Hrvatskoj je ovo prvo uspješno tzv. ispuštanje risa u prirodu

Miljenko Gašparac

– Zato nam je s jedne strane bilo jako drago kad smo ga puštali u prirodu, a s druge strane nas je bilo i strah jer je nedugo nakon njegovog ispuštanja palo jako puno snijega. No, to se u stvari pokazalo za njega jako dobro jer su mu jelenska divljač i srne bile puno dostupnije za lov. Bilo nas je i strah zbog toga jer smo ga jako dobro hranili pa smo mu, kad je postao malo teži, priredili obroke hrane kako bi bio pokretniji i spremniji za život u prirodi. Na kraju je sve ispalo super i svi smo baš zadovoljni što smo uspješno »odgojili« Martina kojeg sad pratimo u njegovom kretanju, drago nam je da je postao pravi ris i nadamo se da će se vratiti sa u zavičaj s »mladom« iz Slovenije – kaže Miroslav.

Što dalje od ljudi

– Cilj je bio da se on nikako ne navikne na ljude pa smo zato nastambu i napravili tako da on iznutra nikako nije mogao vidjeti kako prilazimo, a uz sve to smo se i maskirali teškim vojnim kabanicama. Naravno, prepoznao je on naš miris, ali se nije na nas naviknuo što je bila i osnovna ideja, a da smo uspjeli poka-

KRONOLOGIJA

12. srpnja 2017. Martin je pronađen nedaleko od Bribira

4. listopada 2017. iz zagrebačkog ZOO-a prebačen je u NP Risnjak

29. siječnja 2018. Martin je pušten na slobodu te je, nakon što je istražio šume Gorskog kotara, prije nekoliko tjedana krenuo preko Prezida u susjednu »deželu«